

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

HANDELINGEN VAN DE OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

31/03/1999

C 787 Binnenlandse Zaken. Algemene Zaken
en Openbaar Ambt

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

ANNALES DES RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION

31/03/1999

C 787 Intérieur. Affaires générales
et Fonction publique

Sommaire

Mercredi 31 mars 1999

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE - C 787

Question orale de M. Joos Wauters au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le matériel informatique de la BSR" (n° 2146)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **Wauters, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Question orale de M. Joos Wauters au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le plutonium de Sellafield dans la Mer du Nord" (n° 2148)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **Wauters, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Question orale de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "des accidents nucléaires éventuellement possibles lors du passage à l'an 2000" (n° 2150)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **Van Hoorebeke, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Question orale de M. Jean-Pierre Viseur au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "les experts désignés pour le vote automatisé" (n° 2164)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **J.-P. Viseur, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Question orale de M. Olivier Deleuze au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "la récolte de signatures par les 'petites listes'" (n° 2182)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **Deleuze, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Question orale de M. Bart Laeremans au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le vote électronique à Bruxelles" (n° 2183)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

orateurs : MM. **Laeremans, Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement

Inhoud

Woensdag 31 maart 1999

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN, DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT - C 787

Mondelinge vraag van de heer Joos Wauters aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "de computers van de BOB" (nr. 2146)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **Wauters, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

Mondelinge vraag van de heer Joos Wauters aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "Sellafield-plutonium in de Noordzee" (nr. 2148)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **Wauters, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

Mondelinge vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "eventueel mogelijke nucleaire ongevallen bij de overgang naar het jaar 2000" (nr. 2150)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **Van Hoorebeke, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

Mondelinge vraag van de heer Jean-Pierre Viseur aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "de voor de automatische stemverrichtingen aangeduide experten" (nr. 2164)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **J.-P. Viseur, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

Mondelinge vraag van de heer Olivier Deleuze aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het verzamelen van handtekeningen door de 'kleine lijsten'" (nr. 2182)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **Deleuze, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

Mondelinge vraag van de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het elektronisch stemmen in Brussel" (nr. 2183)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

sprekers : de heren **Laeremans, Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 31 MARS 1999

PRÉSIDENCE de
M. Ch. Janssens

La séance est ouverte à 10.24 heures.

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN
EN HET OPENBAAR AMBT

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 31 MAART 1999

VOORZITTER :
De heer Ch. Janssens

De vergadering wordt geopend om 10.24 uur.

Ordre des travaux

Regeling van de werkzaamheden

Le **président** : La question orale n° 2143 de M. Jean-Paul Moerman est reportée à une date ultérieure.

Mondelinge vraag van de heer Joos Wauters aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "de computers van de BOB" (nr. 2146)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Question orale de M. Joos Wauters au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le matériel informatique de la BSR" (n° 2146)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

De **voorzitter** : De heer Joos Wauters heeft het woord.

De heer **Joos Wauters** (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, u weet dat ik nogal wat acties ondersteun van en begrip heb voor personeelsleden en ambtenaren, en dus ook voor rijkswachters, die opkomen voor hun rechten met alle geëigende, vredelievende middelen die kunnen bijdragen

tot het realiseren van hun opties. Er hebben zich echter nogal rare taferelen afgespeeld. Niet alleen voert de BOB actie, maar bovendien - en dat is toch wel opmerkelijk - zegt zij al de computers die haar en niet aan de dienst toebehoren, gewoon mee naar huis te zullen sleuren. Zij heeft dat dan ook demonstratief bewezen.

De BOB'ers hebben allen samen op hun werkplaats datgene dat blijkbaar hun persoonlijk bezit is, afgehaald en demonstratief meegenomen naar huis. Sommige bronnen, waaronder de minister van Binnenlandse Zaken, gaven heel duidelijk aan dat dit hun eigen computers niet zijn. Ze zijn door de bedrijven betaald. Op zich geeft het trouwens al te denken dat bedrijven aan ambtenaren - want dat zijn ze voor mij - computers geven. Voor delicate opdrachten kan op zijn minst over belangenvermenging worden gesproken.

Dat zij computers die vertrouwelijke gegevens bevatten - gegevens die toch onder de bescherming van de privacy vallen - mee op straat en naar huis nemen, doet bovendien veel vragen rijzen. Kan dit allemaal zomaar ?

Ik kom tot mijn vragen. Over hoeveel computers beschikken de BOB-diensten eigenlijk ? Bestaat er een overheidsprogramma om deze BOB-diensten het noodzakelijke werkmateriaal te geven ? Wat zijn daar de tekorten ? Zijn er in de diensten bijkomende computers die het persoonlijk bezit zijn van de BOB'ers ? Over hoeveel computers gaat het dan ?

Hoeveel computers zijn er geschonken door bedrijven ? Welke maatregelen overweegt u nu om belangenvermenging, die er zeker is, te bestrijden ? Werd er al effectief belangenvermenging vastgesteld ? Waarom worden persoonlijke computers op de werkposten van BOB'ers getolereerd ? Aangezien alle gegevens, waarover de BOB-diensten nu beschikken, in de openbaarheid kunnen komen, vraag ik welke bescherming er is ten overstaan van de opgeslagen gegevens in deze computers ?

De **voorzitter** : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de verschillende BOB-diensten zijn er 356 pc's aanwezig, of 1 pc per 3,3 personeelsleden, inclusief het administratief personeel. Jaarlijks wordt er, in het kader van een globaal investeringsprogramma, een aantal pc's gekocht ten behoeve van de territoriale eenheden van de rijkswacht, waaronder de BOB's.

In het informaticadirectieplan 1999 werd 90 miljoen frank ingeschreven op een globaal informaticabudget van 220 miljoen frank, enkel en alleen om aan de behoefte van de micro-informatica, dus pc's, van de operationele diensten te kunnen beantwoorden. Het is de bedoeling daarmee op termijn te evolueren naar de ratio van 1 pc per 2 personeelsleden voor de BOB, wat de gewenste ratio is.

Bepaalde leden van de BOB maakten op hun werkplaats inderdaad gebruik van hun persoonlijke pc. Het gaat om persoonlijke initiatieven. Daarom hebben we bij de centrale diensten ook niet echt een inventaris daarvan bijgehouden. Om de gevraagde tellingen nauwkeurig te kunnen doen, hebben wij wel wat meer tijd nodig dan de heer Wauters ons geeft.

De computers in de brigades en bij de BOB zijn in principe dus eigendom van de staat of van het personeelslid zelf. Er zijn hier en daar computers die voor welbepaalde programma's door een bank werden geschonken voor de boekhouding van messes en kantines. Daarnaast hebben enkele districten voor de uitrusting van hun lokalen, voor opvang van slachtoffers, ook computers aangekocht op het budget dat hiervoor werd voorbehouden door de minister bevoegd voor gelijkheid van kansen. Voorts hebben wij nog weet van bepaalde openbare instellingen die aan de rijkswacht afgeschreven computers hebben geschonken. In die zin zien wij echt geen problemen van belangenvermenging.

De toestemming om persoonlijke pc's te gebruiken voor dienstdoeleinden in de operationele brigades werd verleend in een periode met een groot tekort aan pc's. Toen was de ratio 1 pc op 5 personeelsleden. Daaraan waren toch enkele strikte voorwaarden verbonden zoals het niet-integreren van deze pc in netwerken, het niet gebruiken van software of piratensoftware, dus het niet-plegen van softwarepiraterij.

In uitvoering van de wet van 1992 tot bescherming van de privacy ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens werden er in de rijkswacht reeds in juni 1995 richtlijnen gegeven inzake het opstarten van gedecentraliseerde verwerkingen in de eenheden. Die richtlijnen hadden betrekking op de verantwoordelijkheden van de houders en de gebruikers van de bestanden, de aangifte en registratie van de bestanden, het beheer en gebruik van de gegevens, de bewaringstermijnen, het beveiligen van de gegevens en het verwerken van gerechtelijke en gevoelige gegevens. In de richtlijnen is ook duidelijk gesteld dat een personeelslid dat politiegegevens verwerkt op zijn persoonlijke pc eveneens onderworpen is aan die richtlijnen en regels, hetzij als gebruiker, hetzij als houder van een bestand. In die zin gelden alle garanties van de wet van 1992 voor het verwerken van die bestanden op dergelijke computers.

De **voorzitter** : De heer Joos Wauters heeft het woord.

De heer **Joos Wauters** (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn gedetailleerd antwoord. Hij zegt mij dat hij niet voldoende tijd heeft gekregen om alle pc's op te sporen. Wanneer die tellingen effectief gebeurd zijn, zou ik graag de gevraagde cijfers ontvangen. Wat mij verwondert, is dat men getolereerd heeft dat privé-computers in een overheidsdienst werden geïntegreerd. De overheid is hier zwaar in gebreke gebleven. In plaats van spoedprogramma's voor de informatisering op te maken, heeft men een beroep gedaan op de goodwill van personen.

U bent niet zeker of de computer die een BOB'er meebrengt, geschonken werd of zijn eigendom is. Het verrast me dat de integratie van privé-computers deel uitmaakt van het gevoerde beleid, zeker omdat de gegevens over de persoonlijke computers ontbreken. Ik hoop dat de regels ter bescherming van de privacy werken en dat er opgetreden wordt bij misbruik.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Joos Wauters aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "Sellafield-plutonium in de Noordzee" (nr. 2148)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Question orale de M. Joos Wauters au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le plutonium de Sellafield dans la Mer du Nord" (n° 2148)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

De **voorzitter** : De heer Joos Wauters heeft het woord.

De heer **Joos Wauters** (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, de Noorse overheid huldigt de vooruitziendheid. Naar aanleiding van de plutonium- en technetiumlozingen in Sellafield gaven ze de opdracht te onderzoeken in welke mate nucleaire vervuiling zich voordeed aan hun kust en in hun wateren. Studies over La Hague wezen uit dat er nucleaire vervuiling was die onze en andere kusten verder vervuilde. De Noorse

studie bevestigt dat de zeestroming deze nucleaire materialen met zich meevoert. Dit is perfect meetbaar omdat enkel Sellafield technetium loost. 20% van deze lozing vloeit naar het Europese vasteland en naar Scandinavië. De stroming scheert rakelings langs de Nederlands-Belgische kust. Een verder betoog over de gevaren voor het vissenbestand en de volksgezondheid, door het eten van vervuilde vissen of zwemmen in vervuild water, is overbodig.

Heeft ons land ook dergelijke onderzoeken laten uitvoeren? Indien ja, welke zijn dan de resultaten? Indien nee, staan er dan dergelijke onderzoeken op stapel? Is de minister op de hoogte van de Noorse studie? Welke maatregelen neemt hij om de risico's aan onze kust te vermijden? De Noorse overheid heeft ten aanzien van de Britse regeringsverantwoordelijke ernstige initiatieven genomen om de lozingen stop te zetten. Overweegt de minister, in navolging hiervan, dezelfde maatregelen te nemen?

De **voorzitter** : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu : De radioactiviteit van het marinel leefmilieu wordt al vier decennia bestudeerd. Sinds de jaren '80 zijn er door verschillende bevoegde nationale instellingen omvangrijke studies opgezet om zich een beeld te kunnen vormen van de vervuiling van de oceanen. Veel studies werden in de jaren '60 en '70 al opgestart en uitgevoerd in het kader van de uitvoering en dumping van laagradioactief afval in zee.

De zeer gevoelige meetapparatuur stelt ons in staat om geringe hoeveelheden radioactieve stoffen te kunnen vaststellen. Zelfs concentraties van enkele millibecquerel per liter kunnen ermee worden opgespoord. Die analyses zijn veel gevoeliger dan de meeste chemische analyses. Sporen van radioactiviteit kunnen worden opgespoord op zeer grote afstand van de bron.

Een rapport van het marinelaboratorium van Monaco dat in 1988 werd gepubliceerd, geeft een inventaris van de verschillende radioactieve elementen - zowel de natuurlijke als kunstmatige - die in het marinemilieu werden vastgesteld. De resultaten van dit programma werden ook opgevolgd en bekendgemaakt door het Mardosprogramma van het Internationale Atoomenergie-agentschap in september 1998. Dit is nog steeds de meest recente

studie. Deze studies hebben aangetoond dat Polonium 210 - een natuurlijke radioactieve stof - een belangrijk aandeel heeft in de stralingsbelasting van de mens. De impact van kunstmatige radioactieve elementen, waaronder Cesium 137, is daarentegen verwaarloosbaar.

De Europese Commissie heeft gedurende meer dan tien jaar drie studies geleid over de toestand van het Europese zeewater, met name in de noordoostelijke Atlantische oceaan, de Middellandse Zee en de Oostzee. Dat programma, met de naam Marina, toont aan dat de meeste wateren die vervuild zijn door kunstmatige radioactiviteit zich inderdaad in de Ierse zee bevinden en in het noordoosten van de Atlantische Oceaan. De oorsprong hiervan is inderdaad het Britse Sellafield. Dit is reeds lang geweten. De uitstoot is sterk verminderd sinds de tweede helft van de jaren '70. De Europese Commissie heeft onlangs beslist om de gegevens van het Marina-programma te actualiseren en permanent op te volgen.

In het Portugese Sintra werd er vorige zomer een akkoord gesloten, ondertekend door de lidstaten van het Oskar-verdrag. België maakt ook deel uit van deze kuststaten van de noordelijke Noordzee. Er werd beslist om de toevoer van radioactieve stoffen in het marinemilieu op progressieve wijze tegen het jaar 2020 te doen afnemen. Ook Groot-Brittannië heeft dit verdrag mee ondertekend, wat impliceert dat ze zich engageren om het toe te passen. Ik citeer: "De lozingen, de aanvoer via rivieren en het verlies van radioactieve stoffen worden teruggebracht tot een niveau zodanig dat hun bijdrage ten opzichte van het historische gehalte in het marinemilieu, veroorzaakt door dergelijke lozingen, aanvoer en verlies, bijna tot nul wordt herleid".

In België wordt de vervuiling van de Noordzee gecontroleerd door middel van jaarlijkse opvolgingsprogramma's, conform een aantal verdragen. Er worden stalen genomen van het zeewater, het sediment en van organismen als algen, vis en schaaldieren. Dit jaarlijks onderzoek omvat veertig bemonsteringsplaatsen, verspreid over een oppervlakte van vier tot vijfhonderd vierkante kilometer Belgische kustwateren. Deze controle maakt deel uit van het programma voor radiologisch toezicht op het Belgische grondgebied. De meest recente gegevens werden gepubliceerd in twee syntheseverslagen die respectievelijk de periodes 1985-1990 en 1991-1995 omvatten. Uit de resultaten blijkt dat

kunstmatige radioactieve stoffen, waaronder plutonium, niet kunnen worden opgespoord omdat de bekomen resultaten de detectielimieten van de meetapparatuur slechts nipt benaderen.

De natuurlijke radioactiviteit van Kalium 40 is daarentegen zeer goed meetbaar in die resultaten en ligt ook meerdere grootte-orde hoger.

Aangezien uit die resultaten blijkt dat de kwaliteit van het water en van de levende organismen vanuit radiologisch oogpunt goed is, zien wij geen noodzaak om maatregelen inzake volksgezondheid te treffen. Ook een specifieke actie ten overstaan van Groot-Brittannië lijkt ons niet aan de orde. Groot-Brittannië heeft zich een half jaar geleden in Sintra mee verbonden tot de OSPAR-conventie en de strategie die daaruit voortvloeit. Zij zullen zich ook moeten houden aan een reductie van de uitstoot - onder andere van Sellafield - van radioactieve stoffen in het marine milieu.

De voorzitter: De heer Joos Wauters heeft het woord.

De heer Joos Wauters (ECOLOGALEV): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, ik dank de staatssecretaris voor het uitgebreide antwoord.

Groot-Brittannië levert inderdaad inspanningen, maar blijkbaar wordt er nog volop technetium geloosd. Hoewel de lozingen van plutonium afgenomen zijn, moet deze zaak toch in de gaten worden gehouden.

Ik ben uiteraard verheugd dat er tijdens de metingen geen risico's werden vastgesteld. Geldt dit evenwel ook voor de vissen, de schaaldieren en de algen want u hebt enkel over waterstalen gesproken?

Staatssecretaris Peeters: Ook in deze stalen werden geen risico-concentraties vastgesteld.

De voorzitter: Het incident is gesloten. L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "eventueel mogelijke nucleaire ongevallen bij de overgang naar het jaar 2000" (nr. 2150)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Question orale de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "des accidents nucléaires éventuellement possibles lors du passage à l'an 2000" (n° 2150)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

De voorzitter: De heer Karel Van Hoorebeke heeft het woord.

De heer Karel Van Hoorebeke (VU): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, over de overgang naar het jaar 2000 is al heel wat te doen geweest. Het wordt ons vaak op de meest afschrikwekkende wijze voorgesteld. Ik vraag mij af wie deze overgang nog zal durven te vieren, vermits we best allemaal thuisblijven, willen we geen risico's lopen.

In het rijtje van organisaties die voor mogelijke problemen waarschuwen is nu ook de Wereldgezondheidsorganisatie opgedoken. Zij waarschuwt voor mogelijke nucleaire ongevallen bij de overgang naar het beruchte jaar 2000. De millenniumbug zou vooral in de verouderde Oost-Europese kerncentrales voor problemen kunnen zorgen. De Wereldgezondheidsorganisatie schat de kans op een nucleaire ramp voor het jaar 2006 op ongeveer 67%. Vooral op oudejaarsavond 1999 zal het dus bang afwachten zijn. Electrabel reageerde onmiddellijk met de mededeling dat in ons land geen problemen te voorzien zijn, aangezien men reeds geruime tijd aan de voorbereiding van de millenniumproblematiek werkt.

Ik kom tot mijn vragen.

Ten eerste, kunt u als staatssecretaris bevestigen dat er voor de nucleaire installaties in ons land geen problemen zullen rijzen?

Ten tweede, kunt u de beweringen van Electrabel inzake de voorbereidingen bevestigen en welke voorbereidingen werden precies getroffen? Kunt u ons - zonder in detail te treden - duidelijk schetsen wat er precies is gebeurd?

Inzake nucleaire aangelegenheden kunt u uiteraard niet volstaan met vrijblijvende geruststellingen.

Ten derde, hoe is de toestand in de ons omringende landen, Nederland, Duitsland, Frankrijk en eventueel in de Oost-Europese kerncentrales? We moeten ook op onze hoede zijn voor wat gebeurt in deze landen die toch vrij dicht bij ons liggen.

De voorzitter: De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu : Mijnheer de voorzitter, collega's, niet alleen de Belgische autoriteiten inzake veiligheid, maar ook de nucleaire exploitanten zelf zijn daarmee al geruime tijd bezig. Electrabel heeft reeds in '995 een bijzonder project gelanceerd voor gegarandeerde stroomvoorziening bij de millenniumwisseling. Zij waren in 1996 ook een van de eerste Europese ondernemingen met een manager gespecialiseerd in deze problematiek.

In 1997 en 1998 werden alle punten, die met de millenniumbug verband houden, in een inventaris opgenomen, gerangschikt naar prioriteit en systematisch aangepast. Op dit moment zijn een zestigtal personen binnen het bedrijf min of meer bij die operatie betrokken. Dit is een equivalent van dertig voltijdse banen, wat zeker een ernstige inspanning kan worden genoemd.

Electrabel heeft als exploitant van de Belgische kerncentrales ook een afzonderlijke structuur opgezet, Compare 2000 genaamd, voor de aanpak van de millenniumproblematiek. Deze structuur onderzoekt zowel de nucleaire als de klassieke centrales en past ze aan.

Het is immers wenselijk ervaringen uit te wisselen tussen de klassieke en de nucleaire sector, wat de gegarandeerde stroomvoorziening en veiligheid betreft.

Voor de kerncentrales is er bovendien per vestigingsplaats een verantwoordelijke en er zijn verschillende werkgroepen actief, bestaande uit mensen van Electrabel, Tractebel en erkende organismen zoals AVN.

De aanpak van de millenniumproblematiek in de centrales gebeurt vanuit een dubbele filosofie. Enerzijds wil men problemen voorkomen door ze op te sporen, door tests uit te voeren en indien nodig oplossingen aan te brengen. Anderzijds probeert men rekening te houden met eventuele problemen die zouden optreden als niet alle preventieve maatregelen tot resultaat hebben geleid.

Ook daarop heeft men zich bij Electrabel voorbereid. Nu reeds kan worden gesteld dat de stroomvoorziening in ons land bij de overgang met dezelfde zekerheid en veiligheid als vandaag zal verlopen.

De kerncentrales beschikken over meervoudige veiligheidssystemen. Ze zijn ook niet onderhevig aan tijdsgebonden microprocessoren. Bovendien leidt het veiligheidssalar in kerncentrales automatisch tot het stilleggen van de centrale.

De belangrijkste knelpunten in de centrales zijn door Electrabel nu reeds aangepast en uitgetest. In maart en april volgen nog een lange reeks van tests in de kerncentrales en in september in de klassieke centrales. In de loop van april zal Electrabel dus een globaal overzicht kunnen geven van de actuele toestand en van de ondernomen acties. Zij zullen dit ook rapporteren aan de bevoegde overheid en administratie.

Op internationaal vlak is er een uitgebreide samenwerking tussen het Internationaal Atoomenergieagentschap in Wenen, de OESO en ook de Europese Commissie om ervaringen en probleemoplossingen uit te wisselen. Er is ook een groep, "Concert" genaamd, samengesteld uit de veiligheidsautoriteiten van de Europese Unie en van de landen van de Centraal- en Oost-Europese staten en ook van de vroegere lidstaten van de USSR. Deze groep komt geregeld bijeen onder impuls van de Europese Commissie en bespreekt en volgt de problematiek op. De jongste vergadering had in januari 1999 plaats in Brussel.

Van belang is dat het Internationaal Atoomenergieagentschap begaan is met deze problematiek en er zich steekproefsgewijze van vergewist dat een aantal typische gevallen ook in Centraal- en Oost-Europa worden aangepakt en opgevolgd. In 1999 is daarvoor trouwens een actieplan uitgewerkt dat moet leiden tot het aanpakken van die problemen.

Zekerheden heeft men nooit in het leven, maar wij kunnen toch wel stellen dat ons land vrij vroeg begonnen is, dat alles volgens schema verloopt, dat alles goed uitgebouwd is en dat dit ook geldt voor de andere Europese landen.

Ook de internationale organisaties nemen hun verantwoordelijkheid met betrekking tot de Centraal- en Oost-Europese landen.

De voorzitter : De heer Karel Van Hoorebeke heeft het woord.

De heer Karel Van Hoorebeke (VU) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn geruststellend antwoord. Ik heb begrepen dat wij bij de overgang naar het jaar 2000 nog over stroom zullen beschikken, zodat we niet enkel met kaarslicht zullen moeten werken.

Toch zullen wij de internationale toestand moeten blijven opvolgen en ik noteer dat heel wat instanties met de problematiek begaan zijn. Wij mogen het signaal van de Wereldgezondheidsorganisatie over problemen met nucle-

aire installaties dus niet zomaar negeren. Ik neem trouwens aan dat u deze problematiek verder zult opvolgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

Question orale de M. Jean-Pierre Viseur au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "les experts désignés pour le vote automatisé" (n° 2164)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

Mondelinge vraag van de heer Jean-Pierre Viseur aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "de voor de automatische stemverrichtingen aangewezen experts" (nr. 2164)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Le président : La parole est à M. Jean-Pierre Viseur.

M. Jean-Pierre Viseur (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, si ma question s'adresse au ministre, représenté par le secrétaire d'Etat, je profite de l'occasion pour vous demander, en votre qualité de président de notre commission compétente en cette matière, de veiller à ce que la Chambre désigne ces experts en temps opportun, ce qui doit être fait avant la fin toute proche de la législature. Nous n'avons donc plus beaucoup de temps.

Le président : La Conférence des présidents s'en est chargée la semaine passée. C'est chose faite. Nous avons anticipé votre remarque judicieuse...

M. Jean-Pierre Viseur (ECOLO-AGALEV) : J'en viens donc à ma question, monsieur le président.

Neuf experts seront désignés par les différentes assemblées législatives pour assurer une mission de surveillance et de contrôle du vote automatisé lors des prochaines élections du 13 juin.

Quels seront les moyens mis à la disposition de ces experts ? Ils devraient, en effet, être équipés d'un matériel informatique portatif de contrôle car, armés seulement d'une feuille de papier et d'un crayon, ils ne pourraient sans doute pas vérifier grand-chose.

- *Président : M. Vanpoucke*

Etant donné le nombre réduit de neuf experts pour la partie importante du pays où les élections se dérouleront par vote automatisé, représentant 43% des électeurs, les contrôleurs devraient pouvoir se déplacer rapidement et ne pas rester confinés dans un endroit, au cas où une irrégularité leur serait signalée par un témoin dans l'un ou l'autre bureau de vote. Y aura-t-il des véhicules à leur disposition ?

Même remarque au sujet des moyens de téléphonie mobile. Il faudrait pouvoir les joindre à tout moment pour leur demander d'aller procéder à d'éventuels contrôles.

Le **président** : La parole est au secrétaire d'Etat.

M. **Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement : Monsieur le président, chers collègues, les équipements à fournir aux experts désignés par les assemblées sont clairement précisés dans la loi. Ils peuvent être décrits comme suit :

- des machines de préparation permettant la fabrication des logiciels d'un bureau de vote, en ce compris le logiciel nécessaire au fonctionnement desdites machines;

- des machines à voter, permettant de composer un bureau de vote, en ce compris l'urne électronique destinée à recueillir les cartes magnétiques;

- des machines permettant la relecture des votes exprimés par carte magnétique, en ce compris le logiciel adapté au fonctionnement de ces machines;

- des machines destinées à la totalisation des votes exprimés par carte magnétique, avec le logiciel approprié permettant d'effectuer ces opérations au bureau principal de canton.

Wat de logistieke middelen betreft waarop u zinspeelt, de voertuigen en eventueel de mobiele telefoontoestellen, is het onze visie dat de assemblees daarin zelf moeten voorzien, aangezien wettelijk is vastgelegd wat het ministerie van Binnenlandse Zaken ter beschikking moet stellen, namelijk het materieel en de software die het moeten mogelijk maken om de betrouwbaarheid van de software van de stemmachines te controleren.

Ces experts sont chargés de remettre un rapport au ministère de l'Intérieur sur leurs constatations et leur évaluation du processus de vote et de totalisation des votes dans les cantons où le vote aura lieu de manière automatisée.

Ils sont aussi tenus au secret dans l'exercice de leur mission. Des sanctions sont prévues par le Code pénal. Nous avons l'intention de soumettre à la signature de ces experts un protocole avec le ministère de l'Intérieur sur l'utilisation du matériel et des logiciels mis à leur disposition pour leur mission de contrôle. Ce protocole devra être très clair en ce qui concerne l'utilisation de ces logiciels afin que ces derniers ne puissent pas être utilisés pour d'autres missions que celles précisées dans la loi.

Le **président** : La parole est à M. Jean-Pierre Viseur.

M. **Jean-Pierre Viseur** (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, j'ai entendu le secrétaire d'Etat parler de matériel électronique, mais aussi d'urnes. Les experts vont-ils se promener avec des urnes électroniques ? J'aurais voulu savoir de quel matériel portable ils disposeront. Je les vois mal se déplacer d'un bureau à l'autre avec le matériel que vous avez décrit.

A propos du protocole - qui est une bonne chose - serait-il possible que le parlement soit informé de son contenu ? Cela serait normal dans la mesure où ces experts sont désignés par les assemblées.

Staatssecretaris **Peeters** : Het protocol wordt gesloten met de deskundigen van de respectieve assemblees. Het lijkt mij dan ook niet onlogisch dat de assemblees kennis nemen van het protocol dat hun experts overeenkomen met het departement.

Bovendien is de lijst van de te hunner beschikking gestelde apparatuur en software bedoeld om de experts de mogelijkheid te bieden elke fase van de stem-, tel- en totalisatieprocedures te controleren en te verifiëren. Zij krijgen dus geijkte apparatuur mee waarmee zij kunnen nagaan of wat er in het stembureau gebeurt, daarmee overeenstemt. Zij kunnen dus een tel- en totalisatiebureau simuleren.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Question orale de M. Olivier Deleuze au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "la récolte de signatures par les 'petites listes'" (n° 2182)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

Mondelinge vraag van de heer Olivier Deleuze aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het verzamelen van handtekeningen door de 'kleine lijsten'" (nr. 2182)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Le **président** : La parole est à M. Olivier Deleuze.

M. **Olivier Deleuze** (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, monsieur le secrétaire d'Etat, ce 20 mars, le "Moniteur" a publié des modèles de formulaires destinés à la récolte de signatures d'électeurs en vue des élections du 13 juin.

Récolter des signatures constitue un gros travail. Nous sommes tous passés par là et je tolère très bien cet exercice. D'ailleurs, nous, les écolos, nous disons aux gens qui réclament notre signature de parlementaire que s'ils sont censés représenter des citoyens, ce ne devrait pas être un problème pour eux de récolter des signatures. J'admets donc parfaitement le principe.

Néanmoins, il faudrait clarifier au maximum le processus à l'égard des petits partis, particulièrement sur deux points.

1. Savoir si ces formulaires publiés par le "Moniteur" du 20 mars sont obligatoires. Dans la négative, les signatures déjà récoltées par ces petites listes restent-elles valables ?

2. J'ai pu lire qu'il existait à présent une obligation de déclaration sur l'honneur de la part des signataires afin de s'assurer que certains électeurs n'apposent pas leur signature sur plusieurs listes. Cette déclaration sur l'honneur existait-elle déjà auparavant ? En effet, si c'est une nouveauté qui date du 20 mars, les signatures déjà récoltées sur des papiers ne correspondant pas aux nouveaux formulaires restent-elles valables, même non accompagnées de cette déclaration sur l'honneur ? Il resterait alors aux petits partis à tout recommencer.

Ces petits partis ont le droit de savoir exactement ce qui les attend.

Le **président** : La parole est au secrétaire d'Etat.

M. **Peeters**, secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement : Monsieur le président, monsieur Deleuze, à chaque élection, le ministère de l'Intérieur propose les modèles de formulaires afin

de faciliter la procédure, tant pour les candidats que pour les différents bureaux principaux. Ces formulaires sont une directive. Leur utilisation n'est donc pas légalement prescrite. Le nouveau modèle résulte d'une demande de différents présidents-magistrats de bureaux principaux en vue d'éviter des fraudes et des abus au détriment des électeurs.

Les nouveaux formulaires présentent essentiellement les avantages suivants : pour l'électeur, il sait ce qu'il signe; pour le candidat, les discussions avec le bureau principal sur l'identité des électeurs sont évitées.

Cela signifie qu'un acte de présentation ne doit pas nécessairement être identique au modèle publié dans le "Moniteur". Chaque acte de présentation est cependant censé contenir tous les éléments prescrits par la loi électorale.

Dès lors, les signatures collectées avant la date du 20 mars 1999, sur la base des anciens formulaires, restent valables pour autant que les électeurs soient identifiables conformément à la loi électorale : nom, prénom, profession, sexe, résidence principale et signature. Pour l'électeur ne résidant pas dans la commune dans laquelle le bureau principal de collège ou de circonscription est établi, un extrait de la liste des électeurs de sa commune d'inscription doit être joint. Le bureau principal de circonscription ou de collège décidera en dernier ressort sur la validité de l'acte de présentation.

Comme les conditions légales n'ont pas été modifiées depuis les élections de 1995, selon moi, la déclaration sur l'honneur existait déjà à cette époque.

Je ferai encore remarquer que dès avant leur publication, tous les projets de nouveaux formulaires ont pu être adressés à tous les intéressés sur simple demande. Ainsi, les modèles de formulaire pour l'introduction des candidatures ont déjà été envoyés le 4 décembre 1998 au secrétariat du PNPB de Louvain et de Deurne, ainsi qu'à d'autres nouveaux partis tels que Vivant, Solit et EDB.

Chacun a été correctement informé. Les autres signatures déjà récoltées resteront valables pour autant qu'elles répondent aux critères légaux, inchangés depuis 1995.

Le **président** : La parole est à M. Olivier Deleuze.

M. **Olivier Deleuze** (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, je remercie le secrétaire d'Etat pour sa réponse.

Monsieur le secrétaire d'Etat, pourriez-vous me communiquer votre texte ?

Je le transmettrai à ceux qui m'ont interrogé à ce sujet.

Le **président** : L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Mondelinge vraag van de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het elektronisch stemmen in Brussel" (nr. 2183)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu)

Question orale de M. Bart Laeremans au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le vote électronique à Bruxelles" (n° 2183).

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement)

De **voorzitter** : De heer Bart Laeremans heeft het woord.

De heer **Bart Laeremans** (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, alhoewel ik mijn vraag liever aan de minister zelf had gesteld, begrijp ik dat hij vandaag verhinderd is. Uitstel tot na het paasreces is onmogelijk wegens tijdnoed.

De aanwezigheid van minister Van den Bossche was wenselijk geweest omdat de heer De Man hem reeds op 17 november 1998 een vraag heeft gesteld inzake de gewestraadverkiezingen in Brussel. Een van de vragen handelde over de aanduiding van de lijsten, meer bepaald of de Nederlandstalige en Franstalige lijst op hetzelfde scherm zouden verschijnen of dat men eerst een keuze zou moeten maken. De minister heeft geantwoord dat op een scherm 40 lijsten zullen worden afgebeeld. De lijsten worden ingedeeld per taalgroep. Op het scherm wordt een onderscheid gemaakt tussen lijsten van beide taalgroepen. Als het aantal lijsten in een taalgroep hoger ligt dan 20 zal de kiezer een keuze moeten maken om de lijsten van een taalgroep afgebeeld te krijgen. De minister voegt eraan toe dat het tot op dat ogenblik nog nooit is voorgevallen dat er meer dan 40 lijsten waren in de kieskring of meer dan 20 per taalgroep.

Op de vraag van de heer De Man of bijvoorbeeld een totaal van 35 lijsten altijd op een scherm zullen verschijnen, antwoordde de minister bevestigend.

In het Belgisch Staatsblad van 20 maart staat te lezen dat er voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad toch anders zal worden gestemd. Punt 353 vermeldt, ik citeer : "Voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient de kiezer eveneens een voorafgaandelijke keuze te maken tussen de Nederlandse en de Franse taalgroep, waarna de lijsten met hun nummer en letterwoord van de gekozen taalgroep verschijnen"

Mijnheer de staatssecretaris, deze bepaling staat mijns inziens haaks op het antwoord van de minister van 17 november 1998. Bovendien zal zij de kiesverrichtingen erg bemoeilijken. Een Franstalige moet tweemaal een keuze uitbrengen : eerst voor de Franse taal en daarna voor de Franse taalgroep. Op die manier is de kans groot dat men een verkeerde keuze maakt en men op "vergissing" moet drukken om een nieuw scherm te krijgen. Heel wat kiezers zullen niet geneigd zijn hun vergissing recht te zetten.

Mijnheer de staatssecretaris, ik vrees dat dit precies de bedoeling van de wijziging is. Men wil verhinderen dat Franstaligen in Brussel voor Nederlandstalige lijsten kiezen.

Graag vernam ik wat de draagwijdte is van de bepaling 353. Blijft de mogelijkheid bestaan dat al de lijsten in Brussel op een scherm staan ? Als dit niet het geval is, welke motieven liggen aan de basis van deze wijziging ten gronde ? Beschikt de minister reeds over aanwijzingen dat er bij de verkiezingen van 13 juni meer dan 40 lijsten zullen worden ingediend ? Kan men nog wijzigingen aanbrengen aan de bepalingen terzake ?

- Voorzitter : de heer Ch. Janssens

De **voorzitter** : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid en voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu : Mijnheer de voorzitter, in de onderrichtingen over het geautomatiseerd stemmen van 1995 was reeds bepaald dat de kiezer bij de verkiezingen voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad voorafgaandelijk een keuze moet maken voor een bepaalde taalgroep omwille van de leesbaarheid en het groot aantal lijsten, soms meer dan twintig, per taalgroep. De heer De Man wees in november reeds op het feit dat per taalgroep meer dan twintig lijsten zouden worden ingediend.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt om de voorafgaandelijke keuze van de taalgroep in te stellen.

Hierdoor wordt de leesbaarheid verbeterd en kan een homogeen stelsel worden ingevoerd voor de verkiezingen voor het Europees Parlement, de Senaat en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Voor de verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers bestaat deze keuze niet omdat de wet niet in lijsten op basis van de taalaanhorigheid heeft voorzien.

De voorzitter : De heer Bart Laere-mans heeft het woord.

De heer Bart Laeremans (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de staatssecretaris heeft het voordeel van de duidelijkheid, maar het is beneden alle peil dat men ons in november iets heeft wijsgemaakt. De heer De Man heeft toen de vraag gesteld wat er gebeurt als er zich 35 partijen melden voor de verkiezingen. Vice-eerste minister Van den Bossche heeft toen verklaard dat alle partijen op één scherm zouden staan.

Uit angst voor het Vlaams Blok of wat dan ook is men hiervan afgestapt. Men heeft de zaak omgedraaid. De vice-eerste minister heeft ons toen blijkbaar met een kluitje in het riet gestuurd. Ofwel is men ineens van standpunt veranderd.

De staatssecretaris beweert dat van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt omdat de kans bestaat dat er meer dan twintig lijsten worden ingediend. Het is echter helemaal niet zeker dat er per taalgroep meer dan twintig lijsten worden ingediend. Bij de vorige verkiezingen was dit niet het geval; aan Franstalige zijde waren er toen veertien of vijftien. Ook nu lijken we dat aantal niet te halen, ook al is er een aantal kleine lijsten bijgekomen.

Blijkbaar wil men koste wat het kost vermijden dat vooral Franstaligen op een of andere manier geneigd zouden zijn om op een Nederlandstalige lijst te stemmen. Via het geautomatiseerd stemmen wil men hen in een fuik

lokken waar ze nog moeilijk uitgeraken. Dit is beneden alle peil en gaat in tegen de belangen van de Vlamingen in Brussel.

Het is zeer betreurenswaardig dat een Vlaamse minister van Binnenlandse Zaken, of eigenlijk de regering, een dergelijke beslissing neemt. Ik hoop dat alsnog op deze beslissing kan worden teruggekomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *La réunion publique de commission est levée à 11.12 heures.*

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.12 uur.*